

LISÄLUKEMISTA

■ Ilmastonmuutosta käsittelevistä kirjoista voidaan suositella Keskitalo, J., Maapallon muuttuva ilmasto, Tammi 2005 sekä Kuusisto, E. & Käyhkö, J., Globalimuutos, Otava 2004, joka esittelee kansantajuisesti Suomen Akatemian rahoittaman FIGARE-ilmastotutkimusohjelman tuloksia. Kirjan lopussa on verkko-osoitteita, joista saa tietoa aiheesta. Hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin (IPCC:n) englanninkielinen kotisivu on osoitteessa www.ipcc.ch. Ilmatieteen laitoksen sivuilta www.ilmatieteenlaitos.fi/tutkimus löytyy johdatusta tutkimustietoon ja myös IPCC:n v. 2001 ilmestyneen raportin suomenos.

■ Australian Bureau of Meteorology sivuilla (<http://www.bom.gov.au/climate/change>) on kaikkea mahdollista meteorologiaan liittyvää, ja tietoa löytyy mm. tähän mennessä esiintyneistä meteorologisiin mittauksiin perustuvista ilmastonmuutoksista. Tilastokeskus seuraa Suomen kasvihuonekaasupäästöjä osoitteessa www.tilastokeskus.fi/til/khki/index.html. Teoksessa Savolainen, I. & Ohlström, M. & Kärkkäinen, A. Ilmasto – haaste teknologialle, TEKES 2003, käsitellään mm. erilaisia keinoja vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä, Suomen näkökulmaa korostaen.

■ Lisätietoa ilmastopöytäkirjasta ja Kioton pöytäkirjasta löytyy osoitteesta <http://unfccc.int>. Euroopan komission ilmastositovusto on http://europa.eu.int/comm/environment/climat/home_en.htm. Suomen kansallisen ilmastostrategian päivityksen on määrä valmistua syksyllä 2005. Valmiina on jo ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja sopeutumista käsittelevä strategia (<http://www.mmm.fi/sopeutumisstrategia>). Ympäristöministeriön ilmastonmuutosta käsitteleviä julkaisuja löytyy osoitteesta www.ymparisto.fi/default.asp?node=965&lan=fi. Kansalaisjärjestöjen www.ilmasto.org on myös tutustumisen arvoinen.

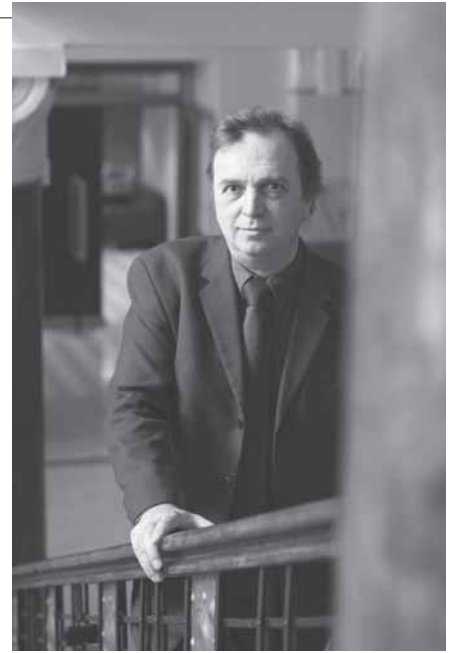
Heikki Taimio

Pää kylmänä, vaikka ilmasto lämpenee

Tämän lehden ilmestyessä lähes 10 000 osanottajaa kokoontuu Montrealissa järjestettävään YK:n 11. ilmastokonferenssiin. Kasvihuonepäästöjä rajoittavan Kioton pöytäkirjan astuttua voimaan viime helmikuussa ja päästökaupan päästyä vauhtiin tämä kokous herättää poikkeuksellisen laajaa huomiota. On lohdullista tietää, että kasvihuonepäästöille tehdään jotain.

Arkipuheissa kasvihuoneilmiötä syytetään esimerkiksi viime aikojen myrskyistä tai ennätyslauhasta syksystä. Viileän tieteellisesti ottaen tätä ei kuitenkaan voida todistaa. Liioin ei löydy päteviä perusteita äärimmäisille kauhuskenarioille, joissa koko maapallo muuttuisi asumiskelvottomaksi.

Kiistatonta on kuitenkin, että ihmisten toiminta lisää kasvihuonekaasuja ilmakehässä ja että ilmasto on lämpenemässä ainakin jonkin verran. Ihmisen vaikutusta lämpenemiseen ei tosin tunnetta kovin tarkasti. Meille suomalaisille muutokset näyttäisivät olevan keskimääräistä vähemmän dramaattisia, mutta kyse on toki paljon muus-

takin kuin siitä, miltä tuntuisi elää Hampurin seudun ilmastossa.

Eri energia- ja päästölähteiden hinnat tulevat muuttumaan rajusti. Se kannustaa kehittämään uusia teknologioita, jotka hidastavat kasvihuoneilmiötä. Juuri uudet energiateknologiat ovatkin ilmastopolitiikan avain. Nyt on jo ilmeistä, etteivät Kioton pöytäkirjan rajoitteet riitä patoamaan kasvihuoneilmiötä. Puhtaammat teknologiat ovat nyt kalliita, ja niiden laajamittainen käyttö hämmöttää vasta kaukana tulevaisuudessa. Toisaalta Kiinan nopean talouskasvun jatkuminen ei näytä mahdolliselta ilman valtavia kasvihuonepäästöjä.

Yhdysvallat ei ole suostunut päästöjen rajoittamiseen sopimuksilla vaan sanoo luottavansa uuden teknologian kehittelyyn. Mitään todella mullistavaa sieltä ei kuitenkaan ole kuulunut, ja maa on yhä maailman suurin päästäjä. Päästöjen tehokas rajoittaminen koituisikin Yhdysvalloille niin kalliiksi, että se on poliittisesti ylivoimaista.

Ilmaston lämpenemisen hillintään tarvittaisiin erityisen kylmäpäisiä poliitikkoja. ■